

w sprawie zasad kontroli dokumentów księgowych w Urzędzie Gminy Markusy

Celem zapewnienia funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, wprowadza się zasady kontroli dokumentów księgowych w Urzędzie Gminy w Markusach.

§ 1

1. Niniejsza instrukcja określa zasady:
 - a) rzetelnego i pełnego dokumentowania i rejestrowania operacji finansowych (gospodarczych),
 - b) zatwierdzania (autoryzacji) operacji finansowych (gospodarczych) przez Wójta Gminy lub osoby przez niego upoważnione,
 - c) podziału kluczowych obowiązków dotyczących zatwierdzania (autoryzacji), realizacji i rejestrowania operacji finansowych (gospodarczych) pomiędzy różnych pracowników,
 - d) weryfikacji operacji finansowych (gospodarczych) przed i po realizacji.
2. Dokumentacja każdej operacji finansowej (gospodarczej) wytworzona lub przyjęta w jednostce powinna umożliwiać jej prześledzenie na początku, w trakcie jej trwania i po jej zakończeniu.

§ 2

1. Dokumentem księgowym jest dokument stwierdzający dokonanie operacji gospodarczej i podlegający ujęciu w księgach rachunkowych.
2. Dowód księgowy powinien zawierać co najmniej:
 - 1) określenie rodzaju dowodu i jego numer identyfikacyjny;
 - 2) określenie stron (nazwy, adresy) dokonujących operacji gospodarczej;
 - 3) opis operacji oraz jej wartość, jeżeli to możliwe, określoną także w jednostkach naturalnych;
 - 4) datę dokonania operacji, a gdy dowód został sporządzony pod inną datą – także datę sporządzenia dowodu;
 - 5) podpis wystawcy dowodu oraz osoby, której wydano lub od której przyjęto składniki aktywów;
 - 6) stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.
2. Dowód księgowy opiewający na waluty obce powinien zawierać przeliczenie ich wartości na walutę polską według kursu obowiązującego w dniu przeprowadzenia operacji gospodarczej. Wynik przeliczenia zamieszcza się bezpośrednio na dowodzie, chyba że system przetwarzania danych zapewnia automatyczne przeliczenie walut obcych na walutę polską, a wykonanie tego przeliczenia potwierdza odpowiedni wydruk.

§ 3

1. Dowody dzielą się na:
 - a) zewnętrzne obce – otrzymywane od kontrahentów
- faktury VAT,

- rachunki.,
 - noty obciążeniowe,
- b) zewnętrzne własne – przekazywane w oryginale kontrahentom
- faktury VAT,
 - noty obciążeniowe,
 - decyzje,
 - zezwolenia
- c) wewnętrzne – sporządzane w jednostce
- polecenia księgowania PK,
 - przyjęcie środka trwałego OT,
 - zmiana miejsca użytkowania MT
2. Podstawą zapisów księgach rachunkowych mogą być także:
- a) dowody zbiorcze – służące do dokonania łącznych zapisów zbioru dowodów źródłowych, które muszą być w zestawieniu zbiorczym pojedynczo wymienione;
- b) dowody korygujące poprzednie zapisy;
- c) dowody zastępcze wystawione do czasu otrzymania zewnętrznego obcego dowodu źródłowego (nie dotyczy operacji objętych podatkiem VAT);
- d) dowody rozliczeniowe ujmujące już dokonane zapisy według nowych kryteriów klasyfikacyjnych.

§ 4

1. Dowody księgowe powinny być rzetelne, to jest zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują, kompletne oraz wolne od błędów rachunkowych.
2. Niedopuszczalne jest dokonywanie w dowodach księgowych wymazywania i przeróbek.
3. Błędy w dowodach źródłowych zewnętrznych własnych można korygować jedynie przez wysłanie kontrahentowi odpowiedniego dokumentu zawierającego sprostowanie wraz ze stosownym uzasadnieniem.
4. Błędy w dowodach wewnętrznych mogą być poprawiane przez skreślenie błędnej treści lub kwoty, z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażeń lub liczb, wpisanie treści poprawnej i daty poprawki oraz złożenie podpisu osoby do tego upoważnionej, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Nie można poprawiać pojedynczych liter lub cyfr.
5. Jeżeli jedną operację dokumentuje więcej niż jeden dowód lub więcej niż jeden egzemplarz dowodu, zapisów w księgach rachunkowych dokonuje się na podstawie jednego z nich, oznaczonego jako „egzemplarz stanowiący podstawę zapisu”, pozostałe dowody oznacza się jako „egzemplarze dodatkowe” i przechowuje w odrębnym zbiorze dokumentów.

§ 5

1. Dowody księgowe podlegają ewidencji i obiegowi w zależności od ich rodzajów.
2. Dowody księgowe podlegają weryfikacji i zatwierdzeniu przed ich ujęciem w księgach rachunkowych.
3. Dowody księgowe, na podstawie których dokonywane są wydatki, podlegają przed dokonaniem zapłaty autoryzacji przez Wójta Gminy lub osoby przez niego upoważnione i Skarbnika Gminy.

§ 6

1. Obieg dokumentów księgowych rozpoczyna się z chwilą wpływu dokumentu do księgowości.
2. Dokumenty zewnętrzne obce wpływają do jednostki za pośrednictwem Sekretariatu – gdzie dokument zostaje opatrzony stemplem wpływu i umieszczony w REJESTRZE FAKTUR (stanowiącym załącznik Nr 1 do Zarządzenia) i przekazany na stanowisko *zamówień publicznych*, a następnie do *księgowości*.
3. Dokument księgowy odebrany bezpośrednio przez pracownika jednostki zostaje niezwłocznie (najpóźniej na drugi dzień po odebraniu) przekazany do Sekretariatu w celu nadania dalszego obiegu.
4. Szczegółowy obieg poszczególnych dokumentów księgowych odbywa się według zasad określonych w schemacie obiegu dokumentów stanowiącym załącznik Nr 2 do Instrukcji.

§ 7

1. Dokument księgowy przed ujęciem w księgach rachunkowych podlega kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej.
2. Dokument stanowiący podstawę zaciągnięcia zobowiązania lub dokonania wydatku podlega dodatkowo wstępnej kontroli zgodności z planem finansowym.
3. Dokument stanowiący podstawę dokonania wydatku podlega autoryzacji Wójta i Skarbnika lub osób przez niego upoważnionych (zatwierdzenie do wypłaty).
4. Dokument stanowiący podstawę zapisu w księgach rachunkowych podlega dekretacji (zakwalifikowanie dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych – tj. właściwe konto oraz klasyfikacja budżetowa).

§ 8

1. Kontrola pod względem merytorycznym przeprowadzana jest przez pracownika merytorycznego, któremu właściwości pozostaje dokumentowana operacja gospodarcza.
2. Zatwierdzenie dowodu pod względem merytorycznym oznacza, że:
 - a) dokument został wystawiony przez właściwy podmiot;
 - b) operacja gospodarcza jest celowa, tj. jej wykonanie jest niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania jednostki;
 - c) dane zawarte w dokumencie odpowiadają rzeczywistości;
 - d) na wykonanie operacji gospodarczej została zawarta odpowiednia umowa lub złożono zamówienie;
 - e) zastosowane ceny i stawki są zgodne z zawartymi umowami lub innymi przepisami obowiązującymi w danym zakresie;
 - f) zdarzenie gospodarcze przebiegało zgodnie z postanowieniami zawartej umowy i obowiązującym prawem;
 - g) dostawy, usługi lub roboty budowlane, których wykonanie potwierdza dokument, zostały rzeczywiście wykonane w sposób prawidłowy i zgodny z umową/zleceniem i odpowiadają wymaganiom jednostki.
3. Na dowód przeprowadzonej kontroli merytorycznej na dowodzie zamieszcza się adnotację „sprawdzono pod względem merytorycznym”, opatrzoną datą dokonania kontroli oraz czytelnym podpisem osoby jej dokonującej.

4. Osoba dokonująca kontroli merytorycznej dowodu zamieszcza na nim także krótki opis operacji gospodarczej, ze wskazaniem przeznaczenia realizowanych dostaw, usług lub robót budowlanych oraz stwierdzeniem, że zostały faktycznie wykonane zgodnie z umową/zleceniem.
5. Stwierdzone w dowodach nieprawidłowości pod względem merytorycznym powinny być uwidocznione na załączonym do dowodu szczegółowym opisie nieprawidłowości, podpisanym przez sprawdzającego pracownika. Stwierdzone nieprawidłowości mogą być podstawą do ewentualnego dochodzenia odszkodowania, niedokonania zapłaty lub żądania od kontrahenta wystawienia faktury korygującej.
6. Do dowodów obejmujących należności za dostawy, usługi lub roboty budowlane załącza się protokół odbioru podpisany przez strony.

§ 9

1. Kontrola pod względem formalno-rachunkowym przeprowadzana jest przez pracownika księgowości.
2. Zatwierdzenie dowodu pod względem formalno-rachunkowym oznacza, że:
 - a) dowód został opatrzony właściwymi oznaczeniami stron biorących udział w zdarzeniu;
 - b) dowód zawiera elementy wymagane postanowieniami § 2 pkt 2 Zasad, w szczególności datę wystawienia dokumentu oraz datę lub czas dokonania operacji gospodarczej, której dowód dotyczy, określenie przedmiotu operacji oraz jej wartości i ilości oraz podpisy osób odpowiedzialnych za dokonanie operacji i jej udokumentowanie;
 - b) dokonano kontroli pod względem merytorycznym, tj. dowód opatrzony jest klauzulą o dokonaniu tej kontroli;
 - c) wynik dokonania kontroli merytorycznej umożliwia prawidłowe ujęcie zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych;
 - d) dowód jest wolny od błędów rachunkowych;
 - e) dowód posiada przeliczenie na walutę polską, jeżeli opiewa na walutę obcą;
 - f) w sposób prawidłowy dokonano przeliczenia dowodu wystawionego w walucie obcej na walutę polską.
3. Na dowód przeprowadzonej kontroli merytorycznej na dowodzie zamieszcza się adnotację „sprawdzono pod względem formalno-rachunkowym”, opatrzoną datą dokonania kontroli oraz czytelnym podpisem osoby jej dokonującej.

§ 10

1. Wstępna kontrola zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym oznacza, że zobowiązania lub wydatki wynikające z operacji mieszczą się w planie finansowym jednostki.
2. Wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym dokonuje Skarbnik Gminy.
3. Kontrola dokonywana jest przed zaciągnięciem zobowiązania lub dokonania wydatku.

§ 11

1. Wstępna kontrola kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych oznacza, że osoba jej dokonująca nie zgłasza zastrzeżeń do przedstawionej przez właściwych rzeczowo pracowników oceny prawidłowości tej operacji i jej zgodności z prawem oraz nie zgłasza zastrzeżeń do kompletności oraz formalno-rachunkowej rzetelności i prawidłowości dokumentów, dotyczących tej operacji.
2. Wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dokonuje Skarbnik Gminy.

3. Kontrola dokonywana jest przed zaciągnięciem zobowiązania lub dokonania wydatku.

§ 12

1. Dowodem dokonania wstępnej kontroli, o której mowa w § 10 i 11, jest podpis Skarbnika złożony na dokumentach dotyczących danej operacji.
2. Skarbnik Gminy, w razie ujawnienia nieprawidłowości, zwraca dokument właściwemu rzeczowo pracownikowi, a w razie nieusunięcia nieprawidłowości odmawia jego podpisania.
3. O odmowie podpisania dokumentu i jej przyczynach Skarbnik zawiadamia pisemnie Wójta, który może wstrzymać realizację zakwestionowanej operacji albo wydać w formie pisemnej polecenie jej realizacji.
4. Jeżeli kierownik jednostki wyda polecenie realizacji zakwestionowanej operacji niezwłocznie zawiadamia o tym w formie pisemnej zawiadamia organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego oraz właściwą regionalną izbę obrachunkową, uzasadniając realizację zakwestionowanej operacji.
5. W celu realizacji swoich zadań Skarbnik ma prawo:
 - a) żądać od właściwych rzeczowo pracowników jednostki udzielania w formie ustnej lub pisemnej niezbędnych informacji i wyjaśnień, jak również udostępnienia do wglądu dokumentów i wyliczeń będących źródłem tych informacji i wyjaśnień;
 - b) wnioskować do kierownika jednostki o określenie trybu, według którego mają być wykonywane przez inne samodzielne stanowiska pracy jednostki prace niezbędne do zapewnienia prawidłowości gospodarki finansowej oraz ewidencji księgowej, kalkulacji kosztów i sprawozdawczości finansowej.

§ 13

1. Dowody stanowiące podstawę wydatku podlegają autoryzacji przez Wójta lub osobę przez niego upoważnioną.
2. Na dowód dokonania polecenia wydatku, Wójt lub osobę przez niego upoważnioną składa na dokumencie podpis pod adnotacją „zatwierdzam do wypłaty”.

§ 14

1. Dekretacja dowodów księgowych polega na oznaczeniu na dokumencie sposobu jego ujęcia w księgach rachunkowych zgodnie z zasadami ustalonymi w Zakładowym Planie Kont.
2. Po otrzymaniu dokumentów sprawdzonych pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym oraz zatwierdzonych do wypłaty następuje ich dekretacja polegająca na:
 - a) nadaniu oznaczenia klasyfikacji budżetowej,
 - b) wskazaniu odpowiednich kont,
 - c) określeniu daty, pod jaką dowód ma być zaksięgowany,
 - d) zaopatrzenie dowodu księgowego numerem, pod którym został zarejestrowany,
 - e) złożeniu podpisu osoby dekretującej.

§ 15

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 16

Wykonanie zarządzenia powierza się Skarbnikowi Gminy.

mgr inż. Waclaw Wjelesit

Wykaz i obieg dokumentów objętych procedurą kontroli

Dokument	Miejsce sporządzenia (wpływu)	Ilość egzemplarzy (kserokopii)	Miejsce przekazania (stanowisko właściwe do załatwienia sprawy)	Termin przekazania	Miejsce przechowywania oryginału
Faktura VAT (zakup) Rachunek	Sekretariat	1	wg Rejestru faktur	1 dzień	Księgowość budżetowa
Faktura VAT (sprzedaż)	Księgowość budżetowo-podatkowa	3	Księgowość podatkowa	1 dzień	Księgowość podatkowa
Rachunek do umowy	Zleceniobiorca	1	wg Rejestru faktur	1 dzień	Księgowość budżetowo-podatkowa
Wyciąg bankowy	Bank obsługujący	1	1) Skarbnik 2) Księgowość budżetowa	1 dzień	1) Skarbnik 2) Księgowość budżetowa
Umowa	1) Kadry 2) Zastępca Wójta	3	1) Księgowość budżetowo-podatkowa, 2) Księgowość budżetowa	1 dzień	1) Kadry 2) Promocja gminy
Decyzja	1) Wymiar podatków 2) Księgowość podatkowa	2	Podatnik	30 dni	1) Wymiar podatków 2) Księgowość podatkowa
Postanowienie	1) Wymiar podatków 2) Księgowość podatkowa	2	Podatnik		1) Wymiar podatków 2) Księgowość podatkowa
Nota księgowa	Księgowość budżetowo-podatkowa	3	Księgowość podatkowa	1 dzień	Księgowość podatkowa
Wezwania do zapłaty	Księgowość podatkowa	2	Podatnik	1 dzień	Księgowość podatkowa

Kasowy dowód wpłaty	Kasa		2	Kasa	7 dni	Rapor kasowy – księgowość budżetowa
Kasowy dowód wypłaty	Księgowość budżetowo- podatkowa		2	Kasa	7 dni	Raport kasowy – księgowość budżetowa
Czeki gotówkowe	Kasa		1	Bank	1 dzień	
Sprawozdania	1) Księgowość budżetowa 2) Księgowość podatkowa		2	Skarbnik Gminy	Wg terminów ustawowych	Skarbnik Gminy
Deklaracje podatkowe	Księgowość budżetowo- podatkowa		2	Urząd Skarbowy	Wg terminów ustawowych	Księgowość budżetowo- podatkowa
Deklaracje ZUS	Księgowość budżetowo- podatkowa		2	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Wg terminów ustawowych	Księgowość budżetowo- podatkowa
Wniosek o zaliczkę	Księgowość budżetowo- podatkowa		1	Kasa		Księgowość budżetowa
Polecenie wyjazdu służbowego	Sekretariat		1	Księgowość	14 dni	Księgowość budżetowa
Lista płac	Księgowość budżetowo- podatkowa		1	1)Kasa 2)Księgowość budżetowa		Księgowość budżetowo- podatkowa
Polecenie księgowania	1) Skarbnik Gminy 2) Księgowość budżetowa		1	Księgowość	1 dzień	1)Skarbnik Gminy 2)Księgowość budżetowa
Dokument przyjęcia środka trwałego	Księgowość		2	Stanowisko pracy d/s obrotu nieruchomościami mienia komunalnego	1 dzień	Księgowość budżetowa
Dokument likwidacji środka trwałego	Księgowość		2	Stanowisko pracy d/s obrotu nieruchomościami mienia komunalnego	1 dzień	Księgowość budżetowa
Dokument przekazania- przyjęcia	Zdający pracownik materialnie odpowiedzialny		3	Przyjmujący pracownik materialnie odpowiedzialny		Księgowość budżetowa
Umowy	1) Kadry 2) Z-ca Wójta		3 3	1) księgowość budżetowa, 2) księgowość budżetowo- podatkowa		1)Kadry 2)Promocja Gminy